

PATVIRTINTA

Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro
direktoriaus

2021 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. V-38

(Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro
direktoriaus

2023 m. d. įsakymo Nr. V-
redakcija)

FINANSINIO TURTO APSKAITOS POLITIKA

I SKYRIUS BENROSIOS NUOSTATOS

1. Finansinio turto apskaitos politikoje (toliau – apskaitos politika) aprašyti finansinio turto apskaitos principai, taikomi tvarkant finansinio turto apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas.
2. Apskaitos politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS).
3. Apskaitos politika taikoma:
 - 3.1. įstaigų, kurių apskaitą centralizuotai tvarko Nacionalinis bendrųjų funkcijų centras (toliau - NBFC), apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms parengti;
 - 3.2. Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms parengti.
4. Įstaigos, nurodytos 3 punkte, apskaitos politikos II-VIII skyriuose vadinamos vienu žodžiu „Įstaiga“ arba „Įstaigos“.

II SKYRIUS FINANSINIO TURTO PRIPAŽINIMAS IR GRUPAVIMAS

5. Finansinis turtas – tai turtas, kuris yra pinigai ir pinigų ekvivalentai; sutartinė teisė pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau palankiomis sąlygomis; įsigyti kito subjekto vertybiniai popieriai; sutartinė teisė gauti pinigų ar kitą šioje apibrėžtyje nurodytą turtą iš kito subjekto.
6. Finansinis turtas pripažįstamas vadovaujantis 14-ajame VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“ ir 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nustatytais kriterijais.
 7. Finansinis turtas skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį.
 8. Ilgalaikiam finansiniam turtui priskiriama:
 - 8.1. ilgalaikės investicijos į nuosavybės vertybinius popierius;
 - 8.2. ilgalaikės investicijos į ne nuosavybės vertybinius popierius;
 - 8.3. po vienu metų gautinos sumos, prie kurių priskiriamos ir suteiktos ilgalaikės paskolos;
 - 8.4. ilgalaikiai terminuoti indėliai;
 - 8.5. kitas ilgalaikis finansinis turtas.
 9. Trumpalaikiam finansiniam turtui priskiriama:
 - 9.5. suteiktų ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis;
 - 9.6. trumpalaikės investicijos;
 - 9.7. išankstiniai apmokėjimai;
 - 9.8. per vienus metus gautinos sumos, prie kurių priskiriamos ir suteiktos trumpalaikės paskolos;
 - 9.9. pinigai ir pinigų ekvivalentai;

9.10. kitas trumpalaikis finansinis turtas.

10. Ilgalaikių ir trumpalaikių gautinų sumų apskaitos principai nustatyti Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos politikoje.

11. Siekiant įvertinti, finansinis turtas skirstomas į:

11.5. parduoti laikomą finansinį turtą (pvz.: obligacijos, kiti vertybiniai popieriai, įsigyti prekybos tikslais, įsigytos kitų įstaigų akcijos, dalininkų įnašai į viešąsias įstaigas, įnašai į tarptautines organizacijas, ilgalaikis finansinis turtas, kurį įstaigos nusprendžia parduoti);

11.6. iki išpirkimo termino laikomą finansinį turtą (pvz., obligacijos su nustatyta išpirkimo data, jei obligacijų turinčios įstaigos ketina jas laikyti iki išpirkimo termino ar atgauti iš esmės visą jų balansinę vertę);

11.7. gautinas sumas (prie jų priskiriamos ir suteiktos paskolos).

12. Finansinis turtas apskaitoje pripažįstamas ir registruojamas tada, kai Įstaigos gauna arba pagal vykdomą sutartį įgyja teisę gauti pinigus ar kitą finansinį turtą.

13. Pirmą kartą pripažįstamas finansinis turtas įvertinamas įsigijimo savikaina, kurią sudaro sumokėta arba mokėtina už jį suma arba kito perduoto turto vertė. Tiesioginės sandorių sudarymo išlaidos neįtraukiamos į finansinio turto įsigijimo savikainą ir pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio, kurio metu buvo sudarytas sandoris, finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis.

14. Finansinis turtas, kuris paskesnio įvertinimo metu vertinamas amortizuota savikaina ir kurio įsigijimo metu nebuvo išleista pinigų, ir pirminio pripažinimo metu vertinamas amortizuota savikaina, kuri apskaičiuojama pritaikius apskaičiuotų palūkanų normą.

15. Pagal mainų sandorį gautas finansinis turtas pirminio pripažinimo metu yra registruojamas įsigijimo savikaina, kurią sudaro mainų sutartyje nustatyta vertė. Jeigu mainų sutartyje vertė nenurodyta ir mainais gauto turto įsigijimo savikainos negalima nustatyti, ji yra lygi perleisto turto tikrajai vertei.

16. Prie finansinio turto priskiriami tik išankstiniai mokėjimai už finansinį turtą. Įstaigos supirkti pačios išleisti vertybiniai popieriai mažina jos išipareigojimus ir prie jos finansinio turto nepriskiriami.

III SKYRIUS

INVESTICIJOS Į ASOCIJUOTUOSIUS IR KONTROLIUOJAMUS SUBJEKTUS

17. Investicijomis į asocijuotuosius subjektus laikomos investicijos, kai Įstaiga subjektui, į kurį investavo, gali daryti reikšmingą poveikį (kai turi 20 proc. ar daugiau subjekto dalyvių balsų).

18. Investicijomis į kontroliuojamus subjektus laikomos investicijos, kai Įstaiga subjektui, į kurį investavo, daro lemiamą poveikį. Įstaigos kontroliuojamiems viešojo sektoriaus subjektams priskiriami Įstaigai pavaldūs ar atskaitingi viešojo sektoriaus subjektai arba subjektai, kuriems Įstaiga daro lemiamą poveikį. Investicijos į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus subjektus apima investicijas į valstybės įmones, akcines ir uždarąsias akcines bendroves.

19. Lemiamas poveikis kitam subjektui atsiranda, kai tenkinamas bent vienas iš šių kriterijų:

19.5. įgyvendina valstybės įmonės savininko ar bendrovės akcijų valdytojo teises ir pareigas;

19.6. turi daugiau kaip pusę kito subjekto dalyvių balsavimo teisių;

19.7. pagal susitarimus su kitais subjekto dalyviais Įstaiga gali spręsti, kaip panaudoti daugiau kaip pusę to subjekto dalyvių balsų;

19.8. Įstaiga turi teisę rinkti (skirti) arba atšaukti (atleisti) subjekto vadovą, daugumą subjekto valdymo ar priežiūros organo narių;

19.9. Įstaiga turi teisę priimti sprendimą likviduoti subjektą ir gauti didžiąją paskirstomo nuosavo kapitalo dalį.

20. Kai steigama valstybės įmonė, nusiperkamos visos ar dalis bendrovės akcijų arba įnešami įnašai į Įstaigos kapitalą, Įstaiga gali atsiskaityti pinigais ir (arba) kitu turtu. Akcijos ir įnašai Įstaigos

apskaitoje registruojami įvertinant sumokėta pinigų suma ir (arba) kito turto, kuris yra perduodamas ne viešojo sektoriaus subjektui, tikrąja verte.

21. Investicijos į viešąsias įstaigas įsigijimo savikaina dažniausiai yra lygi įnašų (piniginių ir nepiniginių) į viešųjų įstaigų dalininkų kapitalą vertei. Investicijomis laikomi tie įnašai, kurie patvirtinami Lietuvos Respublikos teisės aktais.

22. Diena, nuo kurios Įstaiga įgyja teisę ne viešojo sektoriaus subjekto veiklai daryti lemiamą poveikį arba reikšmingą įtaką, yra laikoma subjekto įsigijimo diena. Įstaigos įsteigimo diena yra jos įregistravimo Juridinių asmenų registre diena. Akcijų perdavimas patikėjimo teise įteisinamas Lietuvos Respublikos teisės aktais, kuriuose nustatoma akcijų perdavimo patikėjimo teise arba Įstaigos steigimo diena. Nustatant ne viešojo sektoriaus subjekto įsigijimo dieną, turi būti atsižvelgiama į įsigijimo esmę ir faktinę kito ne viešojo sektoriaus subjekto kontrolę, o ne į formalius reikalavimus.

23. Įsigyjant ne viešojo sektoriaus subjekto akcijų, turi būti apskaičiuojamas prestižas, jei jis susidaro, kaip nustatyta 14-ajame VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“. Prestižas yra lygus investicijos įsigijimo savikainos ir įsigyto ne viešojo sektoriaus subjekto grynojo turto dalies vertės (turto ir įsipareigojimų skirtumo), iš kurios tikimasi gauti naudos ateityje, skirtumui.

24. Atskirose finansinėse ataskaitose investicijoms į asocijuotuosius ir nekonsoliduojamuosius subjektus taikomas nuosavybės metodas, todėl prestižas atskirai neišskiriamas, o rodomas tame pačiame straipsnyje kaip ir investicijos į asocijuotuosius ir kontroliuojamus subjektus.

25. Prestižas amortizuojamas per nustatytą jo naudingo tarnavimo laiką. Kiekvieną mėnesį prestižo amortizacijos suma pripažįstama sąnaudomis ir ta pati suma pripažįstama kaip finansavimo pajamos, jeigu investicija įsigyta iš finansavimo sumų.

26. Akcijos gali būti perkamos keliais etapais. Tokiu atveju kiekvienas etapas apskaitoje parodomas atskirai, kad būtų galima nustatyti įsigyto turto ir įsipareigojimų tikrąsias vertes ir apskaičiuoti kiekvieno sandorio metu atsirandantį prestižą. Kai akcijos perkamos etapais, turto ir įsipareigojimų tikroji vertė kiekvieną sandorio dieną gali būti kitokia. Kiekvienas anksčiau turėtos kontroliuojamojo ne viešojo sektoriaus subjekto turto ir įsipareigojimų dalies tikrosios vertės pasikeitimas yra registruojamas kaip vertės padidėjimas arba sumažėjimas.

27. Subjekto steigimo metu prestižas nesusidaro, nes steigimo metu akcininkų (dalininkų) įnašai yra lygūs investicijos vertei.

28. Investicijos į kontroliuojamus viešojo sektoriaus subjektus, išskyrus biudžetines įstaigas, pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojamos įsigijimo savikaina, sudarant finansines ataskaitas parodomas įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimą, jei toks susidaro, o sudarant konsoliduotąsias finansines ataskaitas konsoliduojamos.

29. Investicijos į asocijuotuosius ir kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus subjektus pirminio pripažinimo metu vertinamos ir apskaitoje registruojamos įsigijimo savikaina, o kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įvertinamos nuosavybės metodu.

30. Investicijos į asocijuotuosius ir kontroliuojamus subjektus, kurių apskaitai taikomas nuosavybės metodas, finansinės būklės ataskaitoje priskiriamos prie ilgalaikio finansinio turto.

31. Apskaičiuojant nuosavybės metodo įtaką investicijoms į valstybės įmones bei valstybės valdomas bendroves, Įstaigai tenkantis nuosavo kapitalo pokytis skaičiuojamas kartu su valstybės arba savivaldybės dotacija ilgalaikiam turtui įsigyti.

32. Taikant nuosavybės metodą, po pirminio investicijos pripažinimo dienos investicijos balansinė vertė didinama arba mažinama:

32.5. Įstaigai tenkančia subjekto, į kurį investuota, grynojo perviršio (grynojo pelno) ar deficito (grynojo nuostolio) dalimi;

32.6. grynojo turto (nuosavo kapitalo) dalimi, susijusia su tiesiogiai grynojo turto (nuosavo kapitalo) sąskaitose užregistruotomis operacijomis, įvykusiomis per ataskaitinį laikotarpį po investicijos įsigijimo dienos;

32.7. valstybės arba savivaldybės dotacijos, suteiktos ilgalaikiam turtui įsigyti, balansine verte arba jos dalimi:

32.7.1. jei dotacija suteikta valstybės įmonei – dotacijos balansine verte;

32.7.2. jei dotacija suteikta valstybės valdomai bendrovei ilgalaikiam turtui, kuris yra išimtinė valstybės nuosavybė, įsigyti – dotacijos balansine verte;

32.7.3. jei dotacija suteikta valstybės valdomai bendrovei ilgalaikiam turtui, kuris nėra išimtinė valstybės nuosavybė, įsigyti – dotacijos, proporcingos valstybės nuosavybės daliai, balansine verte.

33. Jei, taikant nuosavybės metodą, nuostolių dalis kontroliuojamame ar asocijuotajame ne viešojo sektoriaus subjekte viršija investicijų balansinę vertę ir neketina kompensuoti kontroliuojamo ar asocijuotojo ne viešojo sektoriaus subjekto nuostolių, Įstaiga pripažįsta nuostolių sumą, lygią savo investicijų balansinei vertei, ir investicijas parodo nuline verte.

34. Tik tuo atveju, jei įsipareigojama kompensuoti kontroliuojamo ar asocijuotojo ne viešojo sektoriaus subjekto nuostolius ar prisiimti kitų įsipareigojimų, o investicijų į kontroliuojamą ar asocijuotąjį ne viešojo sektoriaus subjektą vertė jau lygi nuliui, apskaitoje užregistruojamas įsipareigojimas suma, kurią įsipareigojama padengti.

35. Jei įsipareigojimo kompensuoti nuostolius ir kitų įsipareigojimų nėra, nuostoliai, viršijantys investicijų vertę, užregistruojami nebalansinėse sąskaitose. Kai kontroliuojamo ar asocijuotojo ne viešojo sektoriaus subjekto veikla vėl tampa pelninga, Įstaiga savo finansinėse ataskaitose pelno dalį pradeda rodyti tik kompensavusi nebalansinėse sąskaitose užregistruotus nuostolius.

36. Asocijuotojo ar kontroliuojamo subjekto patirti nuostoliai gali būti dengiami papildomais įnašais, mažinant akcijų priedus, privalomąjį rezervą, kitus rezervus arba įstatinį kapitalą:

36.5. Dengiant nuostolius papildomu įnašu, apskaitoje didinama investicijos įsigijimo savikaina, o ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įvertinama, ar nėra nuvertėjimo požymių. Jei nustatoma, kad yra nuvertėjimo požymių, registruojamas investicijos nuvertėjimas.

36.6. Kai nuostoliams padengti mažinami akcijų priedai, privalomasis ar kiti sudaryti rezervai, apskaitoje jokių įrašų nedaroma, nes Įstaigai tenkanti subjekto nuosavo kapitalo dalis nesikeičia, tačiau ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įvertinama, ar nėra nuvertėjimo požymių. Jei nustatoma, kad yra nuvertėjimo požymių, registruojamas investicijos nuvertėjimas.

36.7. Kai nuostoliams padengti mažinamas įstatinis kapitalas anuliuojant dalį akcijų, apskaitoje registruojamos finansinio turto nurašymo sąnaudos (anuliuotų akcijų nominalia verte), mažinama investicijos įsigijimo savikaina ir, jei investicija įsigyta iš finansavimo sumų, pripažįstamos finansavimo pajamos ir panaudotos finansavimo sumos, kartu padengto nuostolio suma nurašoma nuosavybės metodo įtaka ir investicijos vertės sumažėjimas.

36.8. Kai nuostoliams padengti mažinamas įstatinis kapitalas mažinant akcijų nominalią vertę, apskaitoje registruojamos finansinio turto nuvertėjimo sąnaudos (akcijų nominalios vertės mažinimo suma), investicijos vertės sumažėjimas ir, jei investicija įsigyta iš finansavimo sumų, pripažįstamos finansavimo pajamos ir panaudotos finansavimo sumos, kartu padengto nuostolio suma nurašoma nuosavybės metodo įtaka ir investicijos vertės sumažėjimas.

37. Taikant nuosavybės metodą, kai kontroliuojamas subjektas skelbia pelną, visa Įstaigai tenkančia nuosavo kapitalo suma registruojamas investicijos vertės padidėjimas ir pripažįstamas kontroliuojamų subjektų pelnas. Taikant nuosavybės metodą pripažintas kontroliuojamų subjektų pelnas yra nerealizuotas. Kai kontroliuojama bendrovė paskelbia dividendus arba valstybės įmonė sumoka į valstybės biudžetą mokamą pelno įmoką, pajamos nepripažįstamos, nes, registruojant nuosavybės metodo įtaką visa Įstaigai tenkančia nuosavo kapitalo suma, jau buvo pripažintas nerealizuotas pelnas. Tokiu atveju dividendų paskelbimas laikomas jau pripažinto pelno realizavimu (išmokėjimu). Įstaigai tenkančia paskelbtų dividendų suma registruojami gautini dividendai ir į biudžetą pervestinos sumos, kartu mažinama nuosavybės metodo įtaka ir investicijos balansinė vertė.

38. Perdavus dalį ar visas subjekto akcijas kitam viešojo sektoriaus subjektui, atitinkama suma yra mažinama investicija į nuosavybės vertybinius popierius ir registruojamos perduotos finansavimo sumos.

39. Jeigu bendrovė, kurios akcijų Įstaiga turi, reorganizavimo metu padalijama į dvi bendroves ir po padalijimo Įstaigos investicijų į vieną bendrovę ar abi iš jų dalis sumažėja ir tampa mažesnė negu 20 proc., investicija į šią bendrovę vertinama tikrąja verte arba, kai tikrosios vertės nustatyti negalima, įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius, kaip tai nustatyta 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

40. Nusprendus perduoti bendrovės akcijas privatizuoti valstybės įmonei Turto bankui, akcijos nurašomos iš Įstaigos apskaitos:

40.5. Jei akcijos įsigytos iš valstybės biudžeto lėšų, nurašant perduoti perduotas akcijas, registruojamos į valstybės biudžetą gražintos finansavimo sumos ir nurašoma investicijos įsigijimo savikaina bei investicijos vertės pasikeitimas ir nuosavybės metodo įtaka.

40.6. Jei akcijos įsigytos iš valstybės biudžeto lėšų, Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų ir iš Įstaigos pajamų, nurašant perduoti perduotas akcijas, registruojamos į valstybės biudžetą gražintos finansavimo sumos, Europos Sąjungos lėšų sumą atitinkančios finansavimo sąnaudos ir finansavimo pajamos ir Įstaigos pajamų sumą atitinkančios finansavimo sąnaudos bei nurašomas investicijos vertės pasikeitimas ir nuosavybės metodo įtaka.

41. Valstybės įmonės savininko kapitalą sudaro įmonės savininko jai perduoto turto vertė. Sprendime valstybės įmonei perduoti valstybės turtą patikėjimo teise nurodoma, kurioje nuosavo kapitalo dalyje – įmonės savininko kapitalo ar turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo – valstybės įmonė registruos turto vertės padidėjimą. Nepriklausomai nuo to, kurioje nuosavo kapitalo dalyje valstybės įmonė registruos turto vertės padidėjimą, Įstaigos apskaitoje perduoto turto verte didinama investicijos įsigijimo savikaina.

42. Priėmus sprendimą dalį valstybės įmonės patikėjimo teise valdomo valstybės turto perduoti kitiems asmenims, jei dėl to mažinamas valstybės įmonės kapitalas, nepriklausomai nuo to, kuri valstybės įmonės kapitalo dalis mažinama, remiantis gauta informacija apie perduotą turtą ir kapitalo mažinimą, Įstaigos apskaitoje registruojamas investicijos įsigijimo savikainos sumažėjimas ir perduotos finansavimo sumos, jei turtas perduodamas viešojo sektoriaus subjektui, arba finansavimo sąnaudos, panaudotos finansavimo sumos ir finansavimo pajamos, jei turtas perduotas ne viešojo sektoriaus subjektui.

43. Likviduotos valstybės įmonės likęs gražintas turtas Įstaigos apskaitoje registruojamas perdavimo akte nurodyta likutine verte, kuri laikoma įsigijimo savikaina.

IV SKYRIUS INVESTICIJOS Į KITUS SUBJEKTUS

44. Įstaigos investicijos į kitus subjektus, kuriuose Įstaiga turi mažiau negu 20 proc. balsavimo teisių, apskaitoje registruojamos įsigijimo savikaina, o finansinėse ataskaitose parodomas tikrąja verte arba, kai tikrosios vertės nustatyti negalima, įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius, kaip tai nustatyta 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

45. Nustačius, kad Įstaiga nebegalės atgauti savo investicijų į nekontroliuojamą ir neasocijuotąjį subjektą dalies, arba subjektui nutraukus savo veiklą, registruojamas nuvertėjimas.

46. Investicija į nekontroliuojamą ir neasocijuotąjį subjektą ekonominę naudą teikia valstybei, o ne Įstaigai. Bendrovei paskelbus dividendus, Įstaigos apskaitoje registruojami gautini dividendai ir apskaičiuoti dividendai bei į biudžetą mokėtinos sukauptos sumos ir pervestini dividendai.

47. Investicijų į nekontroliuojamus ir neasocijuotuosius subjektus balansinė vertė Įstaigos apskaitoje nėra koreguojama pagal bendrovės ar viešosios įstaigos veiklos rezultatus, kol nėra nuvertėjimo pažymių ir nepripažįstamas nuvertėjimas.

V SKYRIUS PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI

48. Pinigai – tai pinigai, esantys kasoje, bankų sąskaitose ir pervesti, bet dar negauti pinigai.

49. Pinigų ekvivalentai – tai trumpalaikės (iki trijų mėnesių) likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai iškeičiamos į tam tikras pinigų sumas ir kurių vertės pokyčio rizika yra nereikšminga. Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius nepriskiriamos prie pinigų ekvivalentų.

50. Pinigai apskaitoje registruojami pagal banko išrašą, gavus finansavimo sumas ar gavus apmokėjimą (išankstinį apmokėjimą) už turto naudojimą (nuomą), parduotą, turtą, sumas už netesybas ar kt.

51. Pinigų sumažėjimas apskaitoje registruojamas pagal banko išrašą, kai pervedamos finansavimo sumos pavaldžioms įstaigoms ar kitiems subjektams, grąžinamos gautos permokos, pervedamos sumos į valstybės biudžetą, sumokamos sumos, susijusios su vykdoma veikla.

52. Atlikus mokėjimą paskutinę finansinių metų dieną, jeigu pinigai buvo nurašyti iš Įstaigos banko sąskaitos, bet dėl tarpbankinių operacijų nepasiekė viešojo sektoriaus subjekto, kuriam buvo skirti, apskaitoje registruojami pinigai kelyje. Pinigai kelyje registruojami konsolidavimo tikslais, kad konsoliduojant būtų galima atlikti eliminavimo operacijas. Praktiškai dažniausiai tokie atvejai pasitaiko, kai paskutinę metų dieną valstybės išdui grąžinti pinigai dėl tarpbankinių operacijų nepatenka į išdo banko sąskaitą.

VI SKYRIUS PASKESNIS FINANSINIO TURTO ĮVERTINIMAS

53. Sudarant finansines ataskaitas, finansinis turtas turi būti iš naujo įvertinamas taip:

53.5. parduoti laikomas finansinis turtas – tikrąja verte, išskyrus investicijas į vertybinius popierius, kurių kaina aktyviojoje rinkoje neskelbiama ir kurių tikrosios vertės negalima nustatyti;

53.6. iki išpirkimo termino laikomas finansinis turtas – amortizuota savikaina;

53.7. paskolos – amortizuota savikaina. Įstaigos suteiktos trumpalaikės paskolos kitam viešojo sektoriaus subjektui amortizuota savikaina lygi jos įsigijimo savikainai;

53.8. kitos po vienu metų gautinos sumos – amortizuota savikaina;

53.9. išankstiniai apmokėjimai, per vienus metus gautinos sumos, išskyrus trumpalaikes paskolas, ir kitas trumpalaikis finansinis turtas – įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius.

54. Parduoti laikomo finansinio turto tikroji vertė nustatoma remiantis kainomis, paskelbtomis aktyviojoje rinkoje paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

55. Jeigu finansiniu turtu aktyviojoje rinkoje neprekiuojama, jo tikroji vertė gali būti nustatoma pagal:

55.5. eksperto pateiktą pagrįstą įvertinimą, kuriame nurodyta tam tikro viešojo sektoriaus subjekto finansinio turto vertė;

55.6. komercinius ar kitus pasiūlymus, gautus iš kelių pirkėjų, pageidaujančių įsigyti finansinio turto;

55.7. žiniasklaidoje ar kitose informavimo priemonėse skelbiamą tokio pat ar panašaus finansinio turto vertę;

55.8. aukcionų ar kitų viešųjų pardavimų metu skelbiamą tokio pat ar panašaus finansinio turto vertę;

55.9. pardavėjų viešai publikuojamą tokio pat ar panašaus finansinio turto vertę ir pan.

56. Investicijos į vertybinius popierius, kurių kaina aktyviojoje rinkoje neskelbiama ir kurių tikrosios vertės negalima nustatyti, dalininkų įnašai į viešąsias įstaigas (kurioms nėra kontroliuojami ar asocijuotieji subjektai), įnašai į tarptautines organizacijas įvertinami įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius.

57. Po vienu metų gautinų sumų vertinimo principai aprašyti Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos politikoje.

58. Apskaičiuotų palūkanų normai nustatyti galima naudoti:

58.5. subjekto, kuriam suteikta paskola, gautų analogiškos trukmės paskolų ir išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių palūkanų normą;

58.6. palūkanų normas, kuriomis Įstaigos galėtų gauti paskolą, suteiktos paskolos laikotarpiui;

58.7. rinkoje vyraujančias analogiškos trukmės paskolų palūkanų normas;

58.8. atsižvelgdamos į aplinkybes, gali vadovautis ir kitais kriterijais.

59. Jei suteiktos paskolos ar įsigytų ne nuosavybės vertybinių popierių sutartyje numatytos palūkanų normos yra kintamos ir jos reikšmingai pasikeičia, amortizuota savikaina paskutinę ataskaitinio laikotarpio (tarpinio ar metinio) dieną yra perskaičiuojama pritaikius naują, t. y. pasikeitusią, apskaičiuotų palūkanų normą.

60. Jei taikoma apskaičiuotų palūkanų norma lygi rinkos palūkanų normai, finansinio turto amortizuota savikaina yra lygi jo įsigijimo savikainai.

61. Pasikeitus subjekto planams ar galimybėms naudoti finansinį turtą, šis turtas gali būti priskiriamas prie kitos 53 punkte nurodytos finansinio turto grupės. Perkėlimas į naują finansinio turto grupę apskaitoje registruojamas kaip buvusio turto nurašymas ir naujo turto įsigijimas perkėlimo į kitą grupę dieną. Toks finansinis turtas turi būti iš naujo įvertintas pagal tai finansinio turto grupei taikomus paskesnio įvertinimo reikalavimus. Finansinio turto balansinės vertės skirtumas dėl jo priskyrimo kitai finansinio turto grupei pripažįstamas finansinės ir investicinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis.

62. Parduoti laikomo finansinio turto tikrosios vertės padidėjimo sumos priskiriamos finansinės ir investicinės veiklos pajamoms (vertybinių popierių perkainojimo pelniui), o tikrosios vertės sumažėjimo sumos – finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms (vertybinių popierių perkainojimo nuostoliams).

63. Finansinio turto, įvertinto amortizuota savikaina, amortizacijos suma, tenkanti ataskaitiniam laikotarpiui, priskiriama finansinės ir investicinės veiklos pajamoms. Amortizacijos suma, tenkančia ataskaitiniam laikotarpiui, didinamos finansinės ir investicinės veiklos (palūkanų) pajamos ir finansinio turto vertė, o gautos palūkanos apskaitoje registruojamos mažinant finansinio turto ir didinant pinigų balansinę vertę.

64. Jeigu pasikeičia finansinio turto, įvertinto amortizuota savikaina, pinigų srautų sumos arba laikotarpiai, amortizuota savikaina yra apskaičiuojama remiantis naujai nustatytais pinigų srautais. Amortizuotos savikainos pokytis dėl pasikeitusių pinigų srautų sumų arba laikotarpių yra priskiriamas ataskaitinio laikotarpio finansinės ir investicinės veiklos pajamoms arba sąnaudoms.

65. Išlaidos, susijusios su atitinkamos finansinio turto sutarties pakeitimu, išskyrus palūkanų pasikeitimą, pripažįstamos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kurį sąlygos buvo pakeistos.

VII SKYRIUS FINANSINIO TURTO NUVERTĖJIMAS

66. Finansinio turto (ar turto grupės) nuvertėjimo prielaidos yra šios:

66.5. subjektas, į kurį investuota, susiduria su finansiniais sunkumais;

66.6. nesilaikoma sutarties sąlygų, pavyzdžiui, nevykdomi su palūkanų ar paskolos mokėjimu susiję įsipareigojimai;

66.7. ekonominės ar teisinės priežastys, susijusios su skolininko finansiniais sunkumais, skolininkui skolintojo suteiktomis nuolaidomis, kurių kitu atveju nebūtų teikta;

66.8. didelė subjekto reorganizavimo ar subjekto bankroto tikimybė;

66.9. turto vertės sumažėjimo nuostoliai, pripažinti ankstesnį ataskaitinį laikotarpį;

66.10. finansiniai sunkumai dėl pasyvios šio turto rinkos;

66.11. tikėtina, kad bus gautos ne visos gautinos sumos;

66.12. tikėtina, kad nebus atgautos investuotos sumos.

67. Finansinio turto vertė yra sumažėjusi, jei jo balansinė vertė yra didesnė už tikėtiną atgauti už tą finansinį turtą sumą.

68. Paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio (tarpinio ar metinio) dieną turi būti nustatyta, ar yra požymių, kad finansinio turto (ar panašaus finansinio turto vienetų grupės) balansinė vertė gali būti sumažėjusi. Jei pasirodo, kad tokių požymių yra, turi būti nustatyta už tą turtą (ar panašaus finansinio turto vienetų grupę) tikėtina atgauti suma.

69. Nuostolio dėl finansinio turto nuvertėjimo dydį rodo to finansinio turto balansinės vertės ir už jį atgautinos sumos skirtumas, kuris apskaitoje turi būti registruojamas apskaičiuota nuvertėjimo suma mažinant turto balansinę vertę ir ta pačia suma registruojant ataskaitinio laikotarpio finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas, išskyrus gautinų sumų nuvertėjimo nuostolius, kurie yra priskiriami pagrindinės ar kitos veiklos sąnaudoms.

70. Jei paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną turima informacija apie finansinio turto tikrąją vertę, finansinio turto nuvertėjimas gali būti registruojamas ne didesnis už to turto tikrąją vertę.

71. Jei paskola ar kitos gautinos sumos garantuotos įkeitimu ir yra tikėtina, kad atsiskaityta bus įkeistu turtu, nuvertėjimą finansinio turto savininkas vertina remdamasis užstato tikrąja verte.

72. Finansinio turto, kuris neregistruojamas tikrąja verte todėl, kad jo tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti, balansinė vertė paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną turėtų būti patikrinta, t. y. ar yra šio turto nuvertėjimo požymių. Tai gali būti atliekama remiantis tikėtinų grynųjų pinigų įplaukų diskontuota verte.

73. Jei per kitą ataskaitinį laikotarpį finansinio turto nuvertėjimo ar abejotinos skolos suma sumažėja, finansinio turto nuvertėjimo nuostoliai turi būti sumažinami arba panaikinami. Finansinio turto nuvertėjimo sumos neturi viršyti įsigijimo savikainos pirminio pripažinimo metu ar amortizuotos savikainos, kuri būtų buvusi, jei nuvertėjimas nebūtų buvęs pripažintas. Finansinio turto nuvertėjimo nuostolių naikinama suma gali būti mažesnė už anksčiau pripažintus to turto nuvertėjimo nuostolius arba lygi jiems. Nuvertėjimo nuostolių panaikinimas apskaitoje registruojamas mažinant veiklos arba finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas priklausomai nuo to, kokioms sąnaudoms buvo priskirti nuvertėjimo nuostoliai.

VIII SKYRIUS FINANSINIO TURTO NURAŠYMAS

74. Iš apskaitos registruojamą finansinį turtą (ar jo dalį) galima nurašyti tik tada, kai netenkama teisės to finansinio turto (ar jo dalies) kontroliuoti, t. y. gauna visą sutartyje numatytą naudą, baigiasi teisių galiojimo laikas arba subjektas perleidžia šias teises kitoms šalims.

75. Kai perduodamas finansinis turtas (gautinos sumos) išieškoti centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui pagal sutartį, kuria perleidžiama reikalavimo teisė į gautinas sumas, šis finansinis turtas nurašomas iš perdavusios Įstaigos apskaitos, pripažįstant gautinas sumas iš centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo, lygias tikėtino atgauti finansinio turto (gautinų sumų)

sumai, ir gautinų sumų iš centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo skirtumą pripažįstant sąnaudomis. Visais atvejais atsižvelgiama į finansinio turto perdavimo sutarčių sąlygas.

76. Gautinų sumų nurašymo principai aprašyti Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos politikoje.

IX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

77. Finansinio turto apskaitos politika tvirtinama ir keičiama Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro vadovo sprendimu.

78. Laikantis pastovumo principo, apskaitos politika taikoma nuolat arba gana ilgą laiką.

79. Apskaitos politika gali būti peržiūrima ir atnaujinama pagal poreikį, keičiantis strateginėms kryptims ir (ar) tikslams, apskaitos standartams, apskaitą reglamentuojantiems teisės aktams ar kitiems išoriniams ir (ar) vidiniams veiksniams, kurie galėtų daryti įtaką apskaitos metodams.

80. Jei buvo keista apskaitos politika, aiškinamajame rašte turi būti pateikta informacija apie apskaitos politikos keitimo priežastis, kokiems finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitų straipsniams šis pakeitimas turėjo įtakos ir kokios šių straipsnių sumos buvo koreguotos.

81. Apskaitos politika yra vieša ir laisvai prieinama visoms suinteresuotoms šalims, skelbiama Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro interneto svetainėje www.nbfc.lt
